

LECTIA a V-a

Inegalitățile vieții și caracterul efemer al popularității

VERSETUL-CHEIE

Mai bine o mână plină de odihnă, decât amândoi pumnii plini de trudă și goană după vânt.

ECLESIASTUL 4:6

Text: Eclesiastul 4:1–16

Ideea centrală: Lumea în care trăim este un loc al suferinței pentru mulți oameni opresați care trăiesc fără nicio mângâiere și fără nicio posibilitate de a-și schimba circumstanțele vieții lor nefericite. Cei care-i oprimă din dorința de câștig personal se regăsesc într-o competiție efemeră ce poate fi definită a fi o „goană după vânt”.

Scopul lecției: Să ne ajute să înțelegem diferența între bunătatea lui Dumnezeu și răutatea oamenilor care produc suferințe și nedreptăți inimaginabile altora din dorința de câștig și popularitate.

1. Traumele oprimării altora pentru profit personal (4:1–3)

Pasajul din Eclesiastul 4:1-3 reia tema abordată în capitolul 3:16–22, însă insistă asupra „asupririlor care se fac sub soare” (4:1) având ca scop obținerea unui profit egoist. În viața umană se dezvoltă un sistem de forțe disproporționate în care unii oameni îi oprimă pe alții ce „varsă lacrimi” și rămân fără nicio mângâiere fiind „pradă silniciei asupritorilor lor” (4:1).

Tema „asupririi” altora cu scopul profitului personal este subliniată insistent în versetul întâi, unde termenul apare de trei ori în forme diferite: „asupririle”, „apăsăți” și „asupritorilor”. În Biblie termenul „asuprire” înseamnă exploatarea cuiva pentru a obține un profit personal (Levitic 6:2–5). Asuprirea este asociată cu exproprierea, furtul, reținerea lucrurilor pierdute de alții, mărturia falsă etc.

„Asuprirea” înseamnă acumulare de câștig personal în detrimentul altora, fără ca opresorului să-i pese de statutul, nevoile și drepturile altor oameni. În Vechiul Testament Dumnezeu insistă să nu fie tolerate astfel de practici (Levitic 19:13; Deuteronom 24:14, 15; Zaharia 7:10; Proverbe 14:31).

Ideea centrală în acest pasaj este aceea că oamenii nu trebuie să fie exploatați de semenii lor pentru a realiza un anumit câștig financiar sau orice altă formă de profit. Oamenii nu trebuie priviți ca simple obiecte. Din acest motiv lumea a devenit un loc al suferinței, în care mulți oameni trăiesc fără nicio mângâiere (care nu se referă la niște vorbe deșarte ci la acțiuni concrete) și fără nicio speranță de a-și schimba circumstanțele vieții.

De aceea spune Solomon că „morții care au murit mai înainte sunt mai fericiți decât cei vii, care sunt încă în viață” (4:2). Iar mai fericiți decât toți sunt cei „ce nu s-a născut încă, fiindcă n-au văzut toate relele care se petrec sub soare” (4:3). Această formă de exprimare a contextului lipsit de speranță a celor oprimați indică trauma adâncă produsă în sufletul lor. Aceasta este o atenționare din partea lui Dumnezeu prin glasul lui Solomon, cu scopul de a-i avertiza pe asupritori în legătură cu inegalitățile sociale generate de dorința lor insistentă după câștig și popularitate.

2. Motivațiile greșite pentru câștig (4:4–6)

Eclesiastul identifică aici pentru prima dată motivația ce o are cel ce cută cu orice chip să câștige: „Am mai văzut că orice muncă și orice iscusință la lucru își are temeiul numai în pizma unuia asupra altuia” (4:4). Combustibilul ce alimentează dorința unora după câștig este invidia. Suspiciunea sau realitatea că alții obțin în viață mai mult decât ei, îi angajează pe asupritori într-o competiție nebună în care alții sunt pur și simplu

striviți. Ascensiunea pe scara câștigului nedemn îi face pe unii să se urce pe capul altora și să-i strivească fără milă sub picioarele lor.

Trebuie reținut faptul că, în timp ce unii varsă lacrimi fără să-i pese cui-va, ceilalți care-i asupresc sunt într-o goană deșartă „după vânt”, ajungând și ei în final să constate că au pumnii goi și sunt nefericiți. Constatarea este simplă: nu are niciun sens să alergi „după vânt”!

Pe de altă parte, există o altă motivație pe care o are „nebul” care „își încrucișează mâinile și își mănâncă însăși carnea lui” (4:5). Cel descris aici ca „nebul” este cel ce nu-și folosește mâinile muncind ca să se bucure de rodul trudei sale, ci lenevește, ajungând să nu aibă nimic altceva de mâncat decât pe sine însuși! În sensul că el se autodistruge. Această motivație este la fel de distrugătoare ca și cea izvorâtă din invidie. Solomon concluzionează spunând că este „mai bine o mână plină de odihnă, decât amândoi pumnii plini de trudă și goană după vânt” (4:6). Ce folos ar avea cineva să aibă ambii pumni plini de câștig, dacă nu are „odihnă” sau pace în suflet?

3. Singurătatea bogaților (4:8)

Dorința de câștig sau popularitatea unora în detrimentul altora rezultă în izolarea celor dintâi față de toți ceilalți, ceea ce generează trauma singurătății pe care o trăiesc mulți oameni astăzi. Eclesiastul descrie această situație astfel: „un om este singur-singurel, n-are nici fiu, nici frate, și totuși munca lui n-are sfârșit, ochii nu i se satură niciodată de bogății și nu se gândește: „Pentru cine muncesc eu și-mi lipsesc sufletul de plăceri?” Iar aceasta este o viață mizerabilă: „este o deșertăciune și un lucru rău” (4:8).

Lumea în care oamenii se centreză doar pe nevoile lor este formată din indivizi izolați în universul lor egoist, în care au doar preocuparea muncii care să le furnizeze câștig sau popularitate. Pe aceștia îi paște streșul, epuizarea și depresia, care se adaugă pe lista de dureri și traume produse altora.

4. Bindecuvântările comunității (4:9-12)

Câștigul cel mai mare în viața noastră pământească este să formăm o comunitate împreună cu alți oameni, pentru că așa cum spune Eclesiastul, este „mai bine doi decât unul, căci iau o plată cu atât mai bună pentru munca lor” (4:9). Viața omului în comuniune cu alții aduce un câștig prețios pentru toți cei ce formează comunitatea. Chiar dacă se întâmplă ca „cineva să cadă”, totuși câștigul vieții în comunitate este acela că ei „se ridică unul pe altul” (4:10). Ei își împărtășesc necazurile unii altora și stau împreună.

Pot fi noții întunecate și reci pe drumul vieții lor împreună, însă ei se pot „încălzi” unul pe celălalt prin prezența și preocuparea lor reciprocă (4:11). Se poate întâmpla să întâlnească dușmani pe drumul vieții lor, dar ei pot lupta împreună: „dacă se scoală cineva asupra unuia, doi pot să-i stea împotriva” (4:12).

Cunoașteți zicala: „Poți să mergi mai repede singur, dar ca să ajungi mai departe nu poți decât împreună cu alții”! Aceasta este o altă formă de exprimare a bindecuvântării de a trăi viața în comunitate. În felul acesta formăm o „funie împletită în trei” care „nu se rupe ușor” (4:12).

5. Înțelepciunea prețuiește mai mult decât bogăția (4:13-16)

Solomon este convins că este „mai bine [de] un copil sărac și înțelept decât [de] un împărat bătrân și fără minte, care nu înțelege că trebuie să se lase îndrumat”. Înțelepciunea de a alege principiile de viață în comuniune cu alții aduce un câștig mai substanțial și o popularitate mai mare decât acelea pe care le caută bogații însingurați: „Am văzut pe toți cei vii, care umblă sub soare, înconjurând pe copilul care avea să urmeze după împărat și să domnească în locul lui” (4:15).

Important de reținut este faptul că Dumnezeu nu este o ființă singură undeva în univers, ci din veșnicie ființează în comuniunea Sfintei Treimi, în părtășia Tatălui, Fiului și Duhului Sfânt. Așa ar trebui să trăim și noi

viața: în comuniune cu Dumnezeu și în comuniune cu alții. Altfel, ne irosim viața și acumulăm doar venin în suflet.

Concluzii:

Dorința egoistă după câștig a unor oameni generează un sistem traumatizant de oprimare a altora care duc, în felul acesta, o viață mizerabilă. În același timp, asupritorii ajung în capcana singurătății, unde operează stresul, depresia și neliniștea sufletească. Prin urmare, cel mai mare câștig pe care-l pot realiza oamenii în viață este comuniunea cu alții. Înțelepții vor căuta să dezvolte legături de prietenie cu ceilalți oameni sacrificând timp și bani pentru a susține comunitatea umană.

Aplicații:

Traumele din viața celor opresați sunt extrem de serioase. Dacă vă aflați într-o poziție de lider, nu-i exploatați pe alții și nu-i folosiți pentru propriul vostru câștig sau popularitate. Dumnezeu Însuși stă de partea celor opriți!

Nu vă legați inima de bani. Căci „iubirea de bani este rădăcina tuturor relelor” (1 Tim. 6:10).

Prețuiți comunitatea reprezentată de familia voastră, biserica sau echipa voastră de slujire. Împreună putem ajunge mai departe! Faceți-vă timp pentru copii și familie. Nu renunțați la biserică pentru nici un alt fel de activitate. Câștigul pe care-l avem în comuniune cu Dumnezeu și cu alții este mai prețios decât orice alt câștig în viață.

Aveți grijă de săraci și nevoiași. Binecuvântarea lui Dumnezeu curge peste toți cei ce fac asta.

Întrebări pentru discuții:

1. Care sunt formele de oprimare a oamenilor astăzi?
2. Ce motivație au oamenii pentru a se îmbogăți?
3. Cât de individualistă este cultura în care trăim?

4. Ce ne oprește de a fi nelipsiți de la biserică? Ce faceți în timp ce ar trebui să fiți în părtășie cu alții la biserică?
5. Ce putem face pentru oamenii din categoriile defavorizate?
6. Care este cea mai mare preocupare pe care o ai în viață? Pentru ce petreci mai mult timp într-o săptămână?

autor: Cornel Boingeanu, *Biserica Creștină Baptistă „Deo Gloria” București*; coordonator național OM România; cornelboingeanu@gmail.com